

Valtiovarainministeriö
valtiovarainministerio@vm.fi

dno 1736/2012

Viite: VM065:00/2012

Asia:

Lausunto kuntalain hallituksen esitysluonnoksesta

KH

Valtiovarainministeriö on varannut kunnille tilaisuuden lausua kuntalakiluonnoksesta. Ehdotus on laadittu ministeriössä ja valmistelua on tukenut parlamentaarinen seurantaryhmä, työvaliokunta ja neljä valmistelujaostoa. Jaostot ovat syksyllä 2013 kartoittaneet sähköisellä kyselyllä kuntien näkemyksiä ja kannanottoja valmisteltavasta laista.

Hallituksen esitysluonnoksen mukaan kuntarakennemuutos muodostaa perustan kuntalain kokonaisuudistukselle. Kuntalain tulee edelleen olla kunnan hallintoa, päätöksentekomenettelyä ja taloutta koskeva yleislaki.

Kuntien tehtävien kasvu, erityisesti lakimääräisten tehtävien lisääntyminen on jatkunut, vaikka hyvinvointivaltion rakenteita ja rahoitusratkaisuja on purettu. Kunnallishallinnon historiassa tehdyt uudistukset on toteutettu laajan parlamentaarisen komiteatyön tuloksina. Komiteoilla on ollut käytettävissä maan parhaat asiantuntijat. Ehdotukset on perustettu korkeatasoisiin tutkimuksiin ja selvityksiin. Nyt tehty ehdotus on osa suurisuuntaisia ehdotuksia kuntarakenteen, kuntien valtionosuusjärjestelmän ja sosiaali- ja terveydenhuollon uudistamisesta.

Ehdotuksen perusteluissa mainitaan tarve vähentää erityislainsäädännön tarvetta. Vähän konkreettisia ehdotuksia tuosta vähentämisestä on esitetty. Oikeampaa olisi perustella lakihanketta pyrkimyksenä saattaa kuntien hallintoa ja päätöksentekoa ja muuta koskevat säännökset yhteiskunnan tietoteknisen- yms. kehityksen mahdollistavalle tasolle. Sitomalla lakihanke kuntarakenteeseen korostuu erityisesti tarve suurentaa kuntakokoa.

Kunnan toimialan yleisyys on kunnallisen itsehallinnon keskeinen peruste. Kunnat eivät voi puuttua valtiolle kuuluviin tehtäviin, mutta ei valtiollakaan ole oikeutta sanella niiden vallankäytön suuntaviivoja. Tässä suhteessa lakiehdotus poikkeaa aikaisemmista kunnallislainsäädännön kokonaisuudistuksista. Lisäksi voidaan pohtia onko todella kysymys kokonaisuudistuksesta vaiko vain vanhan lain paikkaamisesta.

Yksityiskohtaisemmin voidaan mainita, että aivan kuin aikaisemminkin, lain tulisi joustaa kaikkien kuntien tarpeisiin. Metropolilainsäädäntöehdotuksen mukaiset toimielimet ja suurkuntien toimielimet tekevät samaa työtä asukkaidensa hyväksi kuin pienemmät kunnat. Sähköiset kyselyt kuntalain suunnaksi eivät ole oikeata lainvalmistelua. Valmistelun pitäisi perustua oikeudellisiin, taloudellisiin ja yleisiin yhteiskuntapolitiittisiin tutkimuksiin. On ollut vaikeaa suhtautua täydellä vakavuus-

della Kataisen hallituksen hallitusohjelmassa nimettyjen tavoitteiden perusteisiin, kun ne ovat perustuneet pääosin väestön ikääntymiseen tapahtuvana reagoimisena.

Valtakunnalliset vaikuttavuus- ja tuloksellisuusohjelmat aikaansaannoksineen eivät vakuuta kuntakenttää tehtävien kirkastamisesta, rakenteellisista uudistuksista tai sähköisten työkalujen käytöstä tahi sähköisen asioinnin lainsäädännön kehittämisestä.

Hangon kaupunginhallitus antaa vastauksia pyydettyihin kysymyksiin seuraavasti.

- **Kunnan toiminnan käsite**

Kuntakonsernin määrittelystä ei ole huomautettavaa
Muotoilut vahvistavat nykykäytännön

- **Kuntatalousohjelma**

Hyvä ehdotus

- **Kuntavaalien ja valtuuston toimikauden siirtäminen**

Kannatettava ehdotus. Eri vaalien yhdistäminen samalle vaalipäivälle ja sähköinen äänestys tulee olla lähiaikojen ehdoton tavoite.

- **Osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuudet ym.**

Ehdotus sisältää uusia pakollisia toimeilimiä perustettavaksi kuntaan. Tämä on ristiriidassa lain tavoitteiden kanssa. Osallistumiseen ja vuorovaikutukseen ja jous-
tavuuteen tähtäävät tavoitteet voivat käytännössä törmätä lakiehdotuksessa sa-
nottuihin vastakkaisiin tavoitteisiin: ammattimaisuus, päätöksentekokyky, vas-
tuunkanto ja taloudellinen kestävyys.

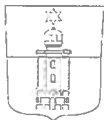
Nykyinen kuntalaisten aloiteoikeus on riittävä. Aloiteoikeuden laajentaminen eh-
dotetulla tavalla (palvelualoite § 23) lisää hallinnointia/byrokratiaa kuntalaisten
osallistumisoikeuksien ulkopuolella.

- **Kunnan toimeilinorganisaation ja johtamisen vaihtoehtoisista or-
ganisointitavoista**

Useiden erilaisten organisaatiomallien esittely on vain hallinnollista ohjausta. Onko
tällaisille säädöksille oikeasti tarvetta?

- **Omistajaohjaus**

Hyviä hallinnollisia ohjeita. Onko tarvetta säädellä lakitasolla?

- **Sidonnaisuuksien ilmoittaminen**

Sidonnaisuuksien ilmoittaminen tulee sitä tärkeämmäksi, mitä suuremmista kunnista on kysymys. Kuntalaiset eivät enää tunne ja tiedä edustajiensa asioista. Hyvän hallintotavan noudattaminen ja siitä kiinni pitäminen virkavastuulla riittää pienemmissä kunnissa kuntalaisten luottamuksen ylläpitämiseksi.

- **Otto-oikeuden rajaaminen**

Kannatettava ehdotus, joka korostaa kunnanhallituksen johtavaa roolia.

- **Sähköinen päätöksenteko tiedottaminen tietoverkossa**

Sähköisiin etäkokouksiin ei kohdistu akuuttia tarvetta. Palveluissa sähköiset menettelyt ovat ehdottoman välttämättömiä, mutta ei hallinnollisessa päätöksenteossa. Ilmoitusten julkaiseminen yleisessä tietoverkossa ei kohtelee kaikkia kansalaisia tasapuolisesti. Tietoverkkoihin pääsy vaihtelee alueellisesti. Hyviä käytäntöjä voidaan pyrkiä ohjeistamaan ohjein ja suosituksin, esim. JHS-suositus.

- **Kunnan toiminta markkinoilla**

Kiinteistön luovutus tai vuokralle antaminen ovat kunnan maapolitiikan tärkeitä tehtäviä. Kilpailuttaminen sotii kunnan toimialan käsitetä vastaan. Säädos on kirjoitettava selkeämmin, jotta ei tule sellaista käsitystä, että kaikki myynnit ja vuokraamiset on kilpailutettava. Mitä tarkoittaa siis "markkinoilla toimiva"?

- **Lakiluonnoksen rakenteesta ja siirtymäsäännöksistä**

Siirtymäsäännökset ovat riittävän pitkiä.

Kaupunginjohtaja

Jouko Mäkinen

Kansliapäällikkö

Jukka-Pekka Halme